

**ЦЕНТРАЛНА ИЗБИРАТЕЛНА КОМИСИЯ ЗА ИЗБИРАНЕ НА
ЧЛЕНОВЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ ОТ
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

МЕТОДИЧЕСКИ УКАЗАНИЯ

**на Централната изборителна комисия за изборителне на
членове на Европейския парламент от Република
България за секционните изборителни комисии
(приети с Решение № ЕП-74 от 24 април 2009 г. на ЦИКЕП)**

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Централната изборителна комисия за членове на Европейския парламент от Република България (ЦИКЕП) издава тези методически указания на основание чл. 25, ал. 1, т. 1 и 2 от Закона за изборителне на членове на Европейски парламент от Република България (ЗИЧЕПРБ) с оглед точното и еднакво прилагане на закона от районните и секционните изборителни комисии, от всички органи и лица, които участват в подготовката и произвеждането на изборите за членове на Европейския парламент от Република България на 7 юни 2009 г.

За произвеждане на изборите за членове на Европейския парламент на територията на страната, включително секциите извън границите на Република България, представляват един многомандатен изборителен район. Броят на членовете на Европейския парламент, които се избират от Република България, се определя с Акта към Договора за присъединяването на Република България към Европейския съюз и за тези избори е 17.

Гласуването и преброяването на гласовете се извършва по изборителни секции въз основа на изборителни списъци при условията на общо, пряко и равно изборително право при тайно гласуване, като всеки изборител има право на един глас.

С изборителни права се ползват както гражданите на Република България, така и граждани на страните – членки на

Европейския съюз, при условията и реда на ЗИЧЕПРБ, които са включени в изборителните списъци част II.

За произвеждането на изборите се образуват следните изборителни комисии:

- Централна изборителна комисия – за цялата страна;
- районни изборителни комисии – за всеки изборителен район според районирането на територията на страната при последните избори за Народно събрание;
- секционни изборителни комисии – за всяка изборителна секция.

Нормативна уредба: чл. 3, чл. 4, чл. 9, ал. 1 и 2, чл. 11 и чл. 25, ал. 1, т. 1 и 2 от ЗИЧЕПРБ

II. СТАТУТ И ПРАВОМОЩИЯ НА СЕКЦИОННИТЕ ИЗБОРИТЕЛНИ КОМИСИИ И ПРАВНО ПОЛОЖЕНИЕ НА ЧЛЕНОВЕТЕ ИМ

За произвеждане на изборите се образуват (назначават) секционни изборителни комисии (СИК) за всяка изборителна секция.

I. Съставите на СИК се назначават от районните изборителни комисии (РИК) по предложение на кметовете на общини след консултации с представители на парламентарно представените партии и коалиции от партии. Парламентарно представени са партиите и коалициите от партии, които са участвали на последните избори за народни представители и имат парламентарна група. В консултациите участват и представители на партиите и коалициите от партии, които имат членове на Европейския парламент.

II. Членовете на секционните изборителни комисии трябва да отговарят на изискванията на чл. 4, ал.1 и 2 от ЗИЧЕПРБ и да са:

- български граждани, които са навършили 18 години, живели са постоянно най-малко през последните три месеца в Република България или в друга държава – членка на Европейския съюз;
- граждани на държава – членка на Европейския съюз, навършили 18 години, имат статут на продължително или постоянно пребиваване в Република България, живели са постоянно най-малко през последните три месеца в Република България или в друга държава – членка на Европейския съюз, не са лишени от правото да избират в държавата-членка, на която са граждани.

Членовете на СИК трябва да владеят български език.

Не могат да бъдат членове на СИК лицата, поставени под запрещение и изтърпяващите наказание лишаване от свобода. В състава на секционните изборителни комисии не могат да бъдат включвани: народен представител, член на Европейския парламент,

кандидат за член на Европейския парламент, съдия във Върховния административен съд, военнослужещ във Въроръжените сили, служител на МВР, министър, главен секретар на Министерския съвет или на Народното събрание, областен управител, заместник-областен управител, кмет или заместник-кмет.

III. Статут и правомощия:

1. Членовете на секционните изборителни комисии имат право да ползват неплатен служебен или платен годишен отпуск по избор за времето, необходимо за работата им в съответната комисия. Отпускът се зачита за трудов или служебен и осигурителен стаж, освен ако се зачита на друго основание.

2. При изпълнение на своите функции членовете на секционните изборителни комисии са длъжностни лица по смисъла на Наказателния кодекс.

3. Те не могат да носят отличителни знаци на партии, коалиции от партии и инициативни комитети, както и да провеждат предизборна агитация.

4. Секционната изборителна комисия се състои от председател, заместник-председател, секретар и членове.

Общият брой на членовете, включително председател, заместник-председател и секретар е:

- за секции до 300 изборители включително – до 7 членове;
- за секции с повече от 300 изборители – до 9 членове.

Представителите на една партия или коалиция от партии не могат да имат мнозинство в секционната изборителна комисия. Предложените за председател и секретар на СИК трябва да бъдат от различни партии и коалиции от партии.

5. Лицата, назначени за членове на СИК, изпълняват задълженията си до предаване и приемане на секционните протоколи срещу разписка, издадена от РИК, и поставянето на тази разписка до извлеченията от секционния протокол пред изборителната секция. (чл. 109 и чл. 110 от ЗИЧЕПРБ).

6. Членовете на СИК изпълняват служебните си задължения съгласно изискванията на ЗИЧЕПРБ, решенията на ЦИКЕП и решенията на РИК.

7. Секционната изборителна комисия:

а) следи за спазване на ЗИЧЕПРБ в изборното помещение и в района на секцията;

б) съдейства за подреждане на изборното помещение според изискванията на закона и с оглед на осигуряване на достъп до гласуване на лица с физически или зрители увреждания;

в) осигурява свободното и спокойно протичане на гласуването в изборителната секция;

г) преброява гласовете, подадени за партиите, за коалициите от партии и за независимите кандидати и предпочитанията (преференциите), подадени за кандидатите, издигнати от партии и коалиции от партии;

д) изготвя протокол за резултатите от гласуването в избирателната секция и го предава на РИК в срок до 24 часа след приключване на гласуването;

е) предава останалите изборни книжа и материали на общинската администрация в срока по буква ”д”;

ж) разглежда жалби, по които се произнася незабавно;

з) обявява резултатите от гласуването и поставя на публично място извлечението от протокола на СИК незабавно след подписването му.

8. Указанията на председателя на СИК са задължителни за всички граждани в изборното помещение. Те могат да бъдат отменени с решение на СИК.

9. Решението на СИК за недопускане на избирател до гласуване може да се обжалва пред РИК, която се произнася незабавно след получаване на жалбата.

10. Заседанията на СИК са законни, когато на тях присъстват повече от половината от членовете им. Решенията се вземат с мнозинство не по-малко от две трети от присъствалите членове.

СИК – наличие на кворум за провеждане на заседание

Брой назначени членове на СИК	9	8	7	6	5
Брой членове, осигуряващи кворум	5	5	4	4	3

СИК – наличие на мнозинство за вземане на решения

Брой присъстващи на заседанието членове	9	8	7	6	5	4	3
Необходим брой гласове за вземане на решения	6	6	5	4	4	3	2

11. Гласуването е явно. Гласува се само “за” или “против”. Не се допуска гласуване “въздържал се”.

12. Решенията на СИК, когато се вземат в писмена форма, се подписват от председателя и секретаря.

13. В случаите, когато на заседанията на СИК се води протокол, той се подписва от председателя и секретаря.

14. Решенията и действията на СИК могат да се обжалват пред съответната РИК, която се произнася незабавно, но не по-късно от края на изборния ден. Решението на РИК е окончателно и не подлежи на обжалване.

15. Когато СИК установи наличие на агитационни материали на партии, коалиции от партии, инициативни комитети и на независими кандидати в изборното помещение, както и на разстояние по-малко от 50 м от входа на сградата, в която е изборното помещение, в периода от 00,00 ч. на 7 юни 2009 г. до 20,00 ч. на 7 юни 2009 г., тя незабавно ги отстранява, а при необходимост – и със съдействието на кмета или кметския наместник и на органите на МВР.

Нормативна уредба: чл. 27, чл. 64, ал. 7 от ЗИЧЕПРБ и Решение на ЦИКЕП № ЕП-13 от 7 април 2009 г.

III. ПОЛУЧАВАНЕ НА ИЗБОРНИТЕ КНИЖА И МАТЕРИАЛИ И ПОДГОТОВКА НА ИЗБОРНИТЕ ПОМЕЩЕНИЯ ЗА ГЛАСУВАНЕ

Места за гласуване

1. Гласуването се извършва по избирателни секции в специално предназначени и оборудвани за целта изборни помещения (чл. 87, ал. 1 от ЗИЧЕПРБ).

2. В срок не по-късно от 13 май 2009 г. кметовете на общините изпращат на РИК веднага след назначаването ѝ списъците с адресите на избирателните секции (чл. 45, ал. 3 ЗИЧЕПРБ).

3. Изборните помещения се осигуряват и оборудват от общинската администрация и се подреждат от секционните избирателни комисии в деня преди изборите – 6 юни 2009 г.

4. В изборното помещение се оборудва(т) кабина(и) за гласуване, така че да се осигури тайната на гласуването и възможност всички избиратели от съответната избирателната секция да упражнят правото си на глас в рамките на изборния ден.

А) Общи изисквания:

- кабините трябва да бъдат със завеси от непрозрачен плат с неутрален цвят, които да закриват избирателя в цял ръст;

- кабините трябва да са добре осветени;

- в кабината се поставя маса (поставка), върху която се подреждат бюлетините отляво надясно по възходящ ред според номера на бюлетината в горния ляв ъгъл;

- в кабините се поставят маса (поставка), върху която избирателят да може да отрази вота си върху бюлетината, и стол;

- кабините за гласуване трябва да позволяват гласуване на избиратели с физически или зрителни увреждания.

Б) Изборно помещение за гласуване на граждани с физически или зрителни увреждания.

Във всяко изборно помещение по възможност трябва да бъде оборудвана по една кабина за гласуване с по-големи размери, която дава възможност за гласуване на граждани с физически или зрителни увреждания.

В сгради с повече от един етаж, в които има секции, разположени на горните етажи, на първия етаж с решение на РИК се определя изборно помещение, в което могат да гласуват и гражданите с физически или зрителни увреждания.

5. Не се разрешава гласуване извън изборното помещение.

6. Забранява се изнасянето на бюлетини извън изборното помещение както в предизборния, така и в изборния ден, включително по време на преброяването на гласовете. Забраната се отнася както за избирателите, така и за членовете на СИК.

7. Забранява се изнасянето на избирателните кутии и избирателните списъци извън изборното помещение след приемането им от комисията, по време на гласуването и по време на преброяването на гласовете.

8. Забранява се предварителното раздаване на бюлетини.

Денят преди изборите

1. Изборните помещения се оборудват от общинската администрация и се предават на СИК в деня преди изборите – 6 юни 2009 г.

2. В деня преди изборите, до 19,00 ч. СИК получават от общинската администрация и от РИК (чл. 82, ал. 1 от ЗИЧЕПРБ):

- а) прозрачна избирателна кутия;
- б) бюлетини и пликове за гласуване по образец;
- в) формуляр на секционен протокол – лист 1 и лист 2;
- г) основен избирателен списък – част I и част II (Приложение № 1 от изборните книжа¹);

д) допълнителен избирателен списък (Приложение № 2 от изборните книжа);

е) “списък за СИК на заличените лица в избирателните списъци, които нямат право да бъдат дописвани в избирателния списък в изборния ден.” Списъкът съдържа трите имена и адрес на лицата под запрещение, изтърпяващите наказание “лишаване от

¹ Утвърдени с Указ № 90 от 08.04.2009 г. на Президента на Републиката, обн., ДВ, бр. 27 от 10април 2009 г.

свобода”, пожелалите да гласуват в чужбина, подалите искане за гласуване по настоящ адрес, получилите удостоверение за гласуване на друго място, живелите по-малко от 60 дни през последните три месеца на територията на Република България и/или друга държава – членка на Европейския съюз, българските граждани заявили, че ще гласуват за член на Европейския парламент от друга държава – членка на Европейския съюз;

ж) формуляр на секционен протокол – лист 1 и лист 2 (приложения № 50 и 51 от изборните книжа), и чернова на секционен протокол;

з) формуляри на извлечения – лист 1 и лист 2 (приложения № 52 и 53 от изборните книжа);

и) формуляри на декларации по чл. 46, ал. 9, изр. 2 от ЗИЧЕПРБ (Приложение № 15 от изборните книжа) за секциите в чужбина;

к) формуляри на декларации по чл. 31, ал. 6 от ЗИЧЕПРБ (Приложение № 11 от изборните книжа);

л) формуляри на декларации по чл. 39, ал. 10 от ЗИЧЕПРБ (Приложение № 47 от изборните книжа);

м) формуляри на декларации от членовете на СИК и охраняващите изборните помещения, ползващи се от правото си по чл. 91 от ЗИЧЕПРБ (Приложение № 46 от изборните книжа);

н) формуляри на декларации по чл. 96, ал. 3 от ЗИЧЕПРБ за избиратели с физически или зрителни увреждания (Приложение № 48 от изборните книжа);

о) формуляри на декларации по чл. 38 от ЗИЧЕПРБ (Приложение № 49 от изборните книжа);

п) формуляри на декларации по чл. 46, ал. 13 от ЗИЧЕПРБ (Приложение № 14 от изборните книжа) за секциите в чужбина;

р) един голям плик с надпис “За РИК”, подпечатан с печата на общината; втори голям плик с надпис “Избирателни списъци”;

с) ленти за запечатване на изборните помещения и избирателните кутии;

т) лампа (фенер), канап, опаковъчна хартия, лепило, линейки, химикалки, торба (капронов чувал) и др. за осигуряване нормалното протичане и приключване на изборния процес в избирателната секция, както и за транспортиране на материалите до РИК и общинската администрация, и други материали.

3. Книжата и материалите се транспортират до секцията (изборното помещение) до 20,00 ч. на 6 юни 2009 г. Транспортното средство се осигурява от кмета на общината, а за градовете с районно деление (София, Пловдив и Варна) – от кмета на района.

Няколко съседни СИК могат да бъдат обслужени от едно транспортно средство.

4. Шофьорът на транспортното средство трябва да бъде снабден с писмо, подписано от кмета на общината или населеното място или от друго, определено от кмета, длъжностно лице, отговарящо за организационно-техническата подготовка на изборите. В писмото се отбелязват трите имена и ЕГН на шофьора, регистрационният номер на транспортното средство и целта на пътуването.

5. Изборните материали се внасят в изборното помещение в присъствието на повече от половината членове на СИК.

6. Председателят на СИК, определен от РИК неин член и кметът на общината, района или кметството (или определено от тях с нарочна заповед длъжностно лице от общинската администрация) подписват протокол за приемане на избирателния списък – част I и част II (Приложение № 44 от изборните книжа).

При неявяване на председателя на СИК изборните книжа и материали се получават и протоколът се подписва от заместник-председателя на СИК (чл. 82, ал. 2, изр. 2 от ЗИЧЕПРБ).

Протоколът за предаване на избирателния списък (Приложение № 44 от изборните книжа) се съставя и подписва в три еднообразни екземпляра, от които първият се съхранява в общината, вторият се предава на председателя на СИК и става неразделна част от избирателния списък, а третият се предава чрез РИК на отговорника на изчислителния пункт, който ще извършва компютърна обработка на изборните резултати, срещу подпис не по-късно от началото на изборния ден.

7. Председателят на СИК, определен представител на РИК и кметът на общината подписват протокол за приемане на изборните книжа и материали (Приложение № 45 от изборните книжа), включително и “Списъка за СИК на заличените лица от избирателните списъци, които нямат право да бъдат дописвани в избирателния списък в изборния ден”.

Протоколът се съставя и подписва в три еднообразни екземпляра – по един за СИК, за РИК и за общината (за района в градовете с районно деление).

С този протокол СИК получава избирателната кутия, бюлетините и пликовете за гласуване, формуляр за допълнителен избирателен списък, “Списъка за СИК на заличените лица от избирателните списъци, които нямат право да бъдат дописвани в избирателния списък в изборния ден”, формуляри на секционен протокол – лист 1 и лист 2, формуляри на извлечения и чернови на

секционни протоколи – лист 1 и лист 2, образци на декларациите и помощни технически материали.

8. След подписването на протоколите по т. 6 и 7 от този раздел отговорността за опазване на изборните книжа и материали се носи от председателя на СИК.

9. Секционната избирателна комисия изготвя табло с образец от бюлетините за гласуване в изборите за членове на Европейския парламент от Република България на 7 юни 2009 г., унищожени с надпис “ОБРАЗЕЦ” върху лицевата им страна.

Таблото с образците на бюлетините за гласуване се поставя пред всяко изборно помещение на височина, подходяща за всички избиратели, включително за тези в неравностойно положение.

10. След приключване на подготовката на изборното помещение за изборния ден то се заключва и се запечатва с хартиена лента с подписите на присъстващите членове на СИК.

11. След запечатването изборните помещения се охраняват отвън от служители на МВР.

Разпределение на функциите между членовете на СИК

12. В предизборния ден членовете на СИК разпределят помежду си с решение дейностите за изборния ден, като определят членовете, които:

а) проверяват самоличността на избирателите;

б) извършват вписвания в основния избирателен списък – част I и част II, вписват ЕГН и данните от документите за самоличност в графи „ЕГН” и „Документ за самоличност” и дописват избиратели в допълнителната страница към основния списък;

в) вписват в допълнителния списък избиратели с удостоверения за гласуване на друго място, лица с физически или зрителни увреждания, както и студенти и ученици по чл. 39, ал. 10 от ЗИЧЕПРБ и прилагат към този списък удостоверенията и декларациите;

г) проверяват данните от ”Списъка за СИК на заличените лица от избирателните списъци, които нямат право да бъдат дописвани в избирателните списъци в изборния ден”;

д) подават на избирателя плик;

е) контролират пускането на плика от избирателя в избирателната кутия и полагаането на подпис от избирателя в избирателния списък;

ж) полагат подпис в ученическата или студентската книжка на избирателите по чл. 39, ал. 10 от ЗИЧЕПРБ;

з) при гласуване в чужбина – полагат подпис в паспорта на избирателя;

и) връщат на гласувалите избиратели документите за самоличност;

к) следят за реда в изборното помещение и пред него,

л) следят за нарушаване на забраната на чл. 95, ал. 11 от ЗИЧЕПРБ.

13. Разпределението на функциите между членовете на СИК при определянето на изборните резултати се извършва след обявяване на изборния ден за приключил.

Бюлетина. Избирателна кутия.

14. Гласуването се извършва с бюлетини и пликове по образец, установен от Президента на Републиката.

15. Бюлетините за гласуване са бели и не съдържат реквизити извън утвърдените от закона.

16. За всички избирателни райони в страната и за чужбина бюлетините са едни и същи.

17. Бюлетините съдържат:

а) в горния ляв ъгъл на отделен ред с увеличен и удебелен шрифт се отпечатва каре (квадрат) с номера на бюлетината на съответната партия, коалицията от партии или инициативния комитет, определен чрез теглене на жребий в ЦИКЕП съобразно решение № ЕП-26 от 9 април 2009 г.;

б) наименованието на партия, коалицията от партии или означението “инициативен комитет”;

в) имената на кандидатите от съответната листа или името на независимия кандидат;

г) пред всяко от имената на кандидатите има малко квадратче, в което е изписан поредният номер на кандидата в листата. В това квадратче се поставя знак, отразяващ предпочитанието (преференцията) на избирателя за конкретен кандидат.

Между имената на кандидатите има по един празен ред.

18. Избирателната кутия е прозрачна.

Нормативна уредба: чл. 80-84 и чл. 95 ал. 11 от ЗИЧЕПРБ

IV. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ГЛАСУВАНЕТО В ИЗБОРНИЯ ДЕН

1. Разпечатването на изборното помещение и откриването на изборния ден се извършва от председателя на СИК в 6,00 ч., ако присъстват повече от половината от членовете на комисията. При

липса на кворум незабавно се уведомява РИК (чл. 88, ал. 1 от ЗИЧЕПРБ).

2. Централната избирателна комисия за избиране на членове на Европейския парламент от Република България по предложение на РИК, може да разреши гласуването в някои секции да започне в 5,00 ч. (чл. 88, ал. 5 от ЗИЧЕПРБ)

3. Ако в 6,00 ч. (респ. 5,00 ч. за секции по чл. 88, ал. 5 от ЗИЧЕПРБ) са се явили повече от половината членове на СИК, но не се е явил председателят, изборното помещение се разпечатва и изборният ден се открива от заместник-председателя на СИК. Това обстоятелство се отбелязва в протокола лист 1 на СИК (Приложение № 50 от изборните книжа).

4. Когато до един час след откриване на изборния ден не се явят достатъчно членове на СИК, РИК включва необходимия брой членове от резервите на мястото на неявилите се (чл. 88, ал. 2 от ЗИЧЕПРБ).

Когато председателят на СИК отсъства, РИК назначава заместник-председателя за председател, а член на комисията – за заместник-председател (чл. 88, ал. 3 от ЗИЧЕПРБ).

Когато отсъства заместник-председателят или секретарят на СИК, РИК назначава член на комисията за заместник-председател или секретар (чл. 88, ал. 3 от ЗИЧЕПРБ).

Когато председателят, заместник-председателят и секретарят на СИК отсъстват, РИК попълва състава на СИК и назначава председател, заместник-председател и секретар измежду членовете и резервите (чл. 88, ал. 4 от ЗИЧЕПРБ). Председателят и секретарят трябва да бъдат от различни партии и/или коалиции от партии.

5. При откриване на изборния ден в изборните помещения могат да присъстват кандидати, застъпници, представители на партии, коалиции от партии и инициативни комитети, наблюдатели, журналисти и избиратели (чл. 89, ал. 1 от ЗИЧЕПРБ).

6. Председателят на СИК:

- проверява наличието на бюлетините, избирателните списъци и другите изборни книжа и материали;

- проверява изправността на избирателната кутия и дали тя е празна, като след проверката я затваря и запечатва с хартиени ленти, подписани от присъстващите членове на комисията.

7. След разпечатване на изборното помещение и извършване на действията по т. 6 председателят на СИК (респ. заместник-председателят) обявява изборния ден за открит и поканва явилите се избиратели да гласуват (чл. 89, ал. 3 от ЗИЧЕПРБ).

ГЛАСУВАНЕ

1. По време на гласуването в изборното помещение могат да присъстват застъпници, представители на партии, коалиции от партии и инициативни комитети (по един на кандидатска листа), наблюдатели и журналисти, без да пречат на работата на СИК (чл. 90, ал. 1 от ЗИЧЕПРБ и Решение № ЕП-22 от 8 април 2009 г. на ЦИКЕП).

2. Членовете на комисията, застъпниците и наблюдателите периодично проверяват за наличието на достатъчно бюлетини в кабините за гласуване, когато в тях няма избирател (чл. 90, ал. 2 от ЗИЧЕПРБ).

3. Секционната избирателна комисия може да преустанови гласуването с писмено решение, когато са налице съществени нарушения на изборния процес. След тяхното отстраняване гласуването продължава. Решението за преустановяване на гласуването се съобщава незабавно на ЦИКЕП чрез РИК.

Тези обстоятелства се вписват в протокола лист 1 на СИК с изборните резултати при съставянето му след приключването на изборния ден и решението се прилага към протокола (Приложение № 50 от изборните книжа), (чл. 98, ал. 2 от ЗИЧЕПРБ).

При необходимост от възстановяване на реда и по решение на СИК председателят може да потърси съдействието на кмета или на кметския заместник и на органите на МВР. При необходимост се попълва писмено искане за съдействие до органите на МВР. Тези обстоятелства също се отразяват в протокола лист 1 на СИК с изборните резултати (чл. 98, ал. 3 от ЗИЧЕПРБ).

В изборното помещение не се допускат лица с поведение, накърняващо добрите нрави, както и лица, носещи предмети, опасни за живота и здравето на гражданите (чл. 98, ал. 4 от ЗИЧЕПРБ).

В изборното помещение не се допускат въоръжени лица освен представителите на органите на МВР в случаите, при които СИК е потърсила съдействието им. Това обстоятелство също се отразява в протокола лист 1 (Приложение № 50 от изборните книжа) по посочения ред (чл. 98, ал. 5 от ЗИЧЕПРБ).

4. Избирателят удостоверява самоличността си пред председателя или упълномощен член на СИК (чл. 91, ал. 1 от ЗИЧЕПРБ)

А) Когато гласува на територията на страната:

а) с лична карта или личен (зелен) паспорт за страната (само за избирателите, родени до 31 декември 1931 г. включително – § 9а от ПЗР на ЗБДС);

б) паспорт или лична карта и удостоверение за пребиваване за гражданите на друга държава - членка на Европейския съюз,

подали своевременно (до 27 април 2009 г.) декларации по чл. 30, ал. 1 от ЗИЧЕПРБ;

Б) Когато гласуват в чужбина (чл. 92, ал. 4 от ЗИЧЕПРБ):

Избирателите удостоверяват самоличността си с паспорт съгласно Закона за българските документи за самоличност (чл. 13, ал. 1, т. 2 от ЗБДС), лична карта или военна карта.

Ако срокът на валидност на паспорта или личната карта е изтекъл, избирателят се допуска до гласуване, ако представи документ, издаден от дипломатическото или консулското представителство на Република България, че е подал заявление за удължаване на срока на валидност или за издаване на нов паспорт.

5. Председателят или определен член на комисията сверява данните от документа за самоличност на избирателя с тези от избирателния списък, попълва данните за ЕГН на избирателя в графа „ЕГН” и номера от документа за самоличност в графа „Документ за самоличност”, след което го допуска до гласуване (чл. 93, ал. 1 от ЗИЧЕПРБ).

Документът за самоличност остава у председателя или члена на СИК до пускане на плика в избирателната кутия и полагане на подпис в избирателния списък от избирателя (чл. 93, ал. 1 от ЗИЧЕПРБ).

6. Когато се установи разлика в някои от имената на избирателя, гражданин на Република България, в документа за самоличност и избирателния списък, при съвпадение на постоянния адрес, имената от документа за самоличност се записват в графата „Забележки” на избирателния списък (чл. 93, ал. 3 от ЗИЧЕПРБ).

Когато се установи разлика между данните в документа за самоличност на избирателя, гражданин на държава - членка на Европейския съюз и тези от избирателния списък част II, данните от документа за самоличност се записват в графа „Забележки” на избирателния списък (чл. 93, ал. 4 от ЗИЧЕПРБ).

7. Вписвания на избиратели в основния избирателен списък под чертата се извършват, ако лицето не фигурира в „Списъка на заличените лица от избирателните списъци, които нямат право да бъдат дописвани в избирателните списъци в изборния ден”.

8. Вписват се:

а) лицата, които имат право да гласуват в съответната секция, но са пропуснати в списъка и не са включени в „Списъка на заличените лица от избирателните списъци, които нямат право да

бъдат дописвани в избирателните списъци в изборния ден” – след заявено искане до председателя на СИК и представяне:

- на валиден документ за самоличност – лична карта или личен зелен паспорт (за родените до 31 декември 1931 г. съгласно § 9а от ПЗР на ЗБДС) (чл. 31, ал. 4 от ЗИЧЕПРБ) за български граждани или

- лична карта или паспорт и удостоверение за пребиваване за гражданите на държава членка на Европейския съюз, подали своевременно (до 27 април 2009 г.) декларация по чл. 30, ал. 1 от ЗИЧЕПРБ (Приложение № 12 от изборните книжа) (чл. 31, ал. 4 от ЗИЧЕПРБ);

б) гражданите, които са били заличени, защото имат настоящ адрес на територията на държава, която не е членка на Европейския съюз, след представяне на документ за самоличност и декларация, че са живели най-малко 60 дни през последните три месеца на територията на Република България или на друга държава – членка на Европейския съюз и не са гласували в същите избори за Европейския парламент (Приложение № 11 от изборните книжа) – основание чл. 31, ал. 6, във връзка с ал. 2 и § 1 от Допълнителните разпоредби на ЗИЧЕПРБ;

в) българските граждани, живеещи в друга държава – членка на Европейския съюз, заличени от избирателния списък, които в изборния ден се намират в страната, се вписват в избирателния списък от СИК по постоянния им адрес, след представяне на документ за самоличност и декларация, че са живели най-малко 60 дни през последните три месеца в друга държава – членка на Европейския съюз, и не са гласували в тези избори за Европейския парламент (Приложение № 49 от изборните книжа) – основание чл. 38 от ЗИЧЕПРБ;

г) лицата, служебно заети с произвеждането на изборите, като членове на СИК и охрана на съответната секция, които решат да упражнят правото си на глас в секцията, в която са служебно ангажирани, след представяне на документ за самоличност и подаване на декларация, че не са и няма да гласуват на друго място (Приложение № 46 от изборните книжа) – основание чл. 91 от ЗИЧЕПРБ;

д) лицата, които са изтърпели наказанието лишаване от свобода, или не са вече под запрещение или по отношение, на които е отпаднало основаниято, поради което са били лишени от правото да избират в държава – членка на Европейския съюз, след представяне на валиден документ за самоличност и съответен документ, удостоверяващ отпадане на основаниято за лишаване от право да избират (чл. 31, ал. 7 от ЗИЧЕПРБ).

Списъкът с имена на избирателите вписани от СИК в изборния ден под чертата в основния избирателен списък се подписва от председателя и секретаря на комисията след приключване на изборния ден.

ВНИМАНИЕ:

НЕ СЕ ДОПУСКАТ ДО ГЛАСУВАНЕ ЛИЦА С ПОСТОЯНЕН АДРЕС В РАЙОНА НА СЕКЦИЯТА, КОИТО СА ВКЛЮЧЕНИ В „СПИСЪКА НА ЗАЛИЧЕНИТЕ ОТ ИЗБИРАТЕЛНИТЕ СПИСЪЦИ, КОИТО НЯМАТ ПРАВО ДА БЪДАТ ДОПИСВАНИ В ИЗБИРАТЕЛНИТЕ СПИСЪЦИ В ИЗБОРНИЯ ДЕН”.

НЕ СЕ ДОПУСКАТ ДО ГЛАСУВАНЕ ЛИЦАТА, ПОДАЛИ ЗАЯВЛЕНИЕ ЗА ГЛАСУВАНЕ ПО НАСТОЯЩ АДРЕС И ЗАЛИЧЕНИ В ИЗБИРАТЕЛНИТЕ СПИСЪЦИ ПО ПОСТОЯНЕН АДРЕС. ТЕЗИ ЛИЦА ГЛАСУВАТ В СЕКЦИЯТА ПО НАСТОЯЩ АДРЕС.

НЕ СЕ ДОПУСКАТ ДО ГЛАСУВАНЕ И ЛИЦАТА, ПОДАЛИ ЗАЯВЛЕНИЕ ЗА ГЛАСУВАНЕ В ЧУЖБИНА И ЗАЛИЧЕНИ НА ОСНОВАНИЕ ЧЛ. 46, АЛ. 11 ОТ ЗИЧЕПРБ ИЛИ ЗАЯВИЛИ, ЧЕ ЩЕ ГЛАСУВАТ ЗА ЧЛЕНОВЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ ОТ ДРУГА ДЪРЖАВА – ЧЛЕНКА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И ЗАЛИЧЕНИ НА ОСНОВАНИЕ ЧЛ. 4 И ЧЛ. 13 ОТ ДИРЕКТИВА 93/109/ЕО НА СЪВЕТА ОТ 6 ДЕКЕМВРИ 1993 Г.

9. В изборния ден в допълнителния списък се вписват:

а) избиратели, които гласуват с удостоверение за гласуване на друго място, след представяне на валиден документ за самоличност и удостоверението. Оригиналът на удостоверението се прилага към допълнителния списък.

Избирател с удостоверение за гласуване на друго място може да гласува и в секцията по постоянния си адрес, ако не е гласувал на друго място, след предоставяне на СИК на удостоверението за гласуване на друго място. В този случай избирателят се вписва в допълнителния списък на секцията по постоянния му адрес, към който се прилага удостоверението за гласуване на друго място;

б) избиратели с физически или зрителни увреждания, когато не гласуват в секцията по постоянния си адрес, след представяне на документ за самоличност и подаване на декларация, че не са гласували и няма да гласуват на друго място (Приложение № 48 от изборните книжа);

в) ученици и студенти, ползващи се от правото да гласуват по чл. 39, ал. 10 от ЗИЧЕПРБ, ако отговарят на следните условия:

- явили са се в секция на територията на населеното място, в което се обучават;

- постоянният им адрес е в друго населено място, различно от населеното място, където е учебното заведение, в което се обучават;

- представят документ за самоличност – лична карта;

- представят надлежно заверена за съответната година ученическа книжка или надлежно заверена за съответния семестър студентска книжка;

- подадат декларация, че не са гласували и няма да гласуват на друго място (Приложение № 47 от изборните книжа). Декларацията се прилага към допълнителния избирателен списък и става неразделна част от него.

10. Избирател, на когото личната карта (личен зелен паспорт за избирателите родени до 31 декември 1931 г.) е изгубена, открадната, повредена или унищожена и подаденото заявление за издаване на нова лична карта е в процес на обработка, може да гласува, като удостовери самоличността си пред СИК с валидно удостоверение със снимка по установен образец, издадено от СД на МВР, ОД на МВР и РУ по постоянен адрес.

Секционната избирателна комисия отбелязва в графа “Забележки” номера, датата на издаване на удостоверението и СД на МВР, ОД на МВР и РУ, което го е издало. Удостоверението се прилага към избирателния списък и става неразделна част от него.

11. Отказът на СИК да извърши вписване или дописване в избирателните списъци, подлежи на обжалване пред РИК, която се произнася незабавно (веднага след постъпване на жалбата) (чл. 31, ал. 9 от ЗИЧЕПРБ).

12. След като бъде установена самоличността му, и бъдат попълнени графи „ЕГН” и „Документ за самоличност”, избирателят получава от член на комисията празен непрозрачен плик за гласуване и влиза в кабината за гласуване. Пликът се показва на избирателя, за да се увери, че по него и в него няма отбелязвания или други предмети, които да нарушават тайната на гласуването.

13. В кабината за гласуване, извън случаите на гласуване с придружител, присъства само избирателят, който извършва следните действия (чл. 94 от ЗИЧЕПРБ):

- влиза в кабината за гласуване сам;

- избира бюлетината на партия, коалиция от партии или на независимия кандидат, за които желае да гласува;

- по желание поставя в едно от малките квадратчета срещу името на кандидат от избраната листа от съответната партия или

коалиция, знак, изразяващ по недвусмислен начин неговото предпочитание (преференция) за съответния кандидат;

- сгъва бюлетината и я поставя в плика, получен от комисията. **В един плик се поставя само една бюлетина;!!!**

- излиза от кабината и пуска плика с бюлетината в избирателната кутия;

- преди да положи подпис в избирателния списък, избирателят може да провери дали са нанесени правилно неговото ЕГН и номера на документа му за самоличност;

- при установяване на неточност се извършва поправка от СИК, което обстоятелство се отразява в графа “Забележки”;

- полага подпис в избирателния списък, след което получава документа си за самоличност и напуска изборното помещение (чл. 94, ал. 2 и ал. 6 от ЗИЧЕПРБ).

14. Не се допуска вписване на специални символи и знаци (букви, числа и др.) в бюлетината, които позволяват да се разкрие самоличността на избирателя. Такава бюлетина е недействителна.

15. Не допуска поставянето в плика с бюлетината на други предмети, които могат да разкрият самоличността на избирателя. Такъв глас се брой за недействителен.

16. Не се разрешава:

а) гласуване извън изборното помещение (чл. 95, ал. 8 от ЗИЧЕПРБ);

б) присъствие на други лица, освен гласуващите избиратели, на разстояние по-малко от три метра от кабините (параваните) за гласуване, когато в тях се намира избирател (чл. 95, ал. 7 ЗИЧЕПРБ);

в) изнасяне на бюлетини и пликосе за гласуване извън изборното помещение (чл. 95, ал. 9 ЗИЧЕПРБ);

г) изнасяне на избирателни кутии, пликосе, бюлетини и избирателни списъци извън изборното помещение след приемането им от комисията и по време на гласуването и преброяването на гласовете и преференциите (чл. 95, ал. 10 от ЗИЧЕПРБ).

д) показването на бюлетината след попълването ѝ пред присъстващите в изборното помещение. Такава бюлетина е недействителна и заедно с плика се изземва от избирателя, като се унищожава с надпис „недействителна по чл. 95, ал. 11 от ЗИЧЕПРБ.” Това обстоятелство се отбелязва в графа „Забележки” срещу името на избирателя, след което членът на СИК му връща документа за самоличност. Тази бюлетина се брой отделно и се описва в протокола лист 1, на реда: “брой недействителни бюлетини по чл. 95, ал. 11 (чл. 95, ал. 12 от ЗИЧЕПРБ). Гласоподавателят не се допуска да гласува повторно.

17. Когато изборителната кутия се напълни с пликoве, върху нейния отвор се залепва хартиена лента с подписите на членовете на комисията, така че да не могат да се пускат повече пликoве. Пълната кутия се оставя на масата за гласуване и се пристъпва към използването на втора. Председателят проверява изправността на втората кутия и дали е празна, след което тя се затваря и запечатва с хартиени ленти, подписани от присъстващите членове на комисията, и гласуването продължава. Това обстоятелство се вписва в протокола с изборните резултати.

Приключване на гласуването

18. Избирателите гласуват до 19,00 ч. (чл. 98 от ЗИЧЕПРБ).

Когато в 19,00 ч. пред изборното помещение има негласували избиратели, председателят и секретарят на СИК установяват техния брой и самоличност. Тези избиратели им предават документите си за самоличност, които остават в СИК до гласуването им. До гласуване след 19,00 ч. се допускат само тези избиратели, които са били пред изборното помещение в този час и са предали документите си за самоличност на председателя и секретаря на СИК.

Гласуване на избиратели с физически увреждания на опорно-двигателния апарат или с увреждане на зрението

19. Секционните избирателни комисии осигуряват достъп до гласуване на всички избиратели, включително и на тези с физически увреждания на опорно-двигателния апарат или с увреждане на зрението.

20. Лица с физически увреждания на опорно-двигателния апарат или с увреждане на зрението имат право да гласуват в избрана от тях подходяща избирателна секция, различна от тази, в чийто списък са включени.

21. Когато в сграда с повече от един етаж има секции и на горни етажи и секцията по постоянен адрес на избирател с физическо увреждане на опорно-двигателния апарат (със затруднено придвижване или ползване на лично техническо помощно средство) или на избирател с увреждане на зрението се намира на някой от високите етажи, избирателят може да гласува в избирателна секция, която се намира на първия (партерния) етаж, изрично посочена с решение на РИК (чл. 83 от ЗИЧЕПРБ).

При определяне на тази секция се съблюдава правилото тя да е с най-малко избиратели по основен избирателен списък (чл. 83, ал. 2 от ЗИЧЕПРБ).

На видимо място на входа на сградата се поставят обозначителни знаци – табели с надписи и международния символ “Инвалид”, които да насочват избирателите с физически или зрителни увреждания към секцията. Такива табели и обозначителни знаци се поставят и пред секцията, указващи допълнителното ѝ предназначение.

Табелата и обозначителните знаци следва да бъдат с размери и шрифт, достатъчно големи и контрастни, позволяващи бърза ориентация на избирателите с увреждания и придружителите им.

22. Районните избирателни комисии съвместно с кметовете на общини и кметовете на кметства определят мерките за осигуряване на достъпно място за паркиране на автомобилите пред сградите, в които са разположени избирателните секции, за запазване на паркоместа; за изграждане на временни тротоарни и стълбищни рампи с наклон не повече от 5% (1:20) с двустранни бариери, предпазващи от изпадане; за изграждане на временни рампи от твърд материал; за изграждане на кабинички за гласуване в определените секции с размери не по-малко от 210 см на 170 см, а разположението на плота – на височина 85 см от пода, и вход – не по-малък от 90 см; поставяне на достъпно за хората с увреждания място на образците от бюлетините за гласуване.

23. Избирател с физически или зрителни увреждания може да гласува и в избрана от него подходяща секция (чл. 96, ал. 2 от ЗИЧЕПРБ).

24. Избирателят с физически или зрителни увреждания удостоверява самоличността си пред СИК с документ за самоличност (лична карта или личен зелен паспорт за избирателите родени до 31 декември 1931 г.), а избирателите граждани на държави – членки на Европейския съюз – с лична карта или паспорт и с удостоверение за пребиваване (основание чл. 92, ал. 1 и 2 от ЗИЧЕПРБ) и се вписва в допълнителния избирателен списък на секцията, в която е избрал да гласува, след като декларира писмено (Приложение № 48 от изборните книжа), че не е гласувал в изборите за членове на Европейския парламент от Република България на 7 юни 2009 г. и няма да гласува в друга избирателна секция. В графата “забележки” на допълнителния избирателен списък се посочва основанието за вписване на избирателя (чл. 96, ал. 3 от ЗИЧЕПРБ).

Декларацията се прилага към допълнителния избирателен списък и е неразделна част от него, след което избирателят се допуска да гласува.

Гласуване с придружител

25. Когато физическите или зрителни увреждания не позволяват на избирателя да извърши сам необходимите действия при гласуването, председателят на СИК може да разреши гласуването да се извърши с помощта на придружител, посочен от избирателя. В графата "Забележки" на избирателния списък се вписват трите имена и ЕГН на придружителя, както и причината за гласуване с придружител.

Член на комисията, застъпник или наблюдател не може да бъде придружител (чл. 95, ал. 6 от ЗИЧЕПРБ).

При оспорване на решението на председателя за даване или отказ да се даде разрешение за гласуване с придружител от член на комисията спорът се решава окончателно от СИК (чл. 95, ал. 2 от ЗИЧЕПРБ).

Когато физическото или зрително увреждане не позволява на избирателя да се подпише, в полето за подпис член на комисията отбелязва "Гласувал". Това обстоятелство се отбелязва в графата "Забележки" и в протокола на СИК (чл. 95, ал. 3 от ЗИЧЕПРБ).

Неграмотността не е основание за гласуване с придружител (чл. 95, ал. 4 от ЗИЧЕПРБ).

Не се разрешава на едно лице да бъде придружител на повече от двама избиратели (чл. 95, ал. 5 от ЗИЧЕПРБ).

Гласуване на ученици и студенти

26. Избирател, който е ученик или студент, може да гласува в избирателна секция по избор в населеното място, където се обучава, когато то е различно от населеното място по постоянния му адрес (чл. 39, ал. 10 от ЗИЧЕПРБ).

27. Избирател по т. 26 (предната точка) се допуска до гласуване след представяне на:

- документ за самоличност – лична карта;
- надлежно заверена за съответната учебна година ученическа книжка или надлежно заверена за съответния семестър студентска книжка;

- декларация по образец, че не е гласувал и няма да гласува на друго място (Приложение № 47 от изборните книжа). Декларацията се прилага към допълнителния избирателен списък и е неразделна част от него.

28. Избирателят по т. 26 се вписва в Допълнителния избирателен списък от съответната СИК (Приложение № 2 от изборните книжа).

29. За удостоверяване на извършеното гласуване в ученическата, респ. студентската книжка, се вписва текст:

“Гласувал – 7 юни 2009 г.” и се полага подпис на член на СИК (чл. 39, ал. 10 от ЗИЧЕПРБ).

Гласуване на лица, служебно заети с произвеждането на изборите

30. Лицата, служебно заети в произвеждането на изборите като членове на СИК или охрана на съответната избирателна секция, могат да гласуват в същата избирателна секция. Тези лица се вписват в допълнителната страница на основния избирателен списък, след като предварително писмено декларират, че не са гласували и няма да гласуват на друго място (Приложение № 46 от изборните книжа) – основание чл. 91 от ЗИЧЕПРБ.

Гласуване в секции на плавателни съдове, плаващи под българско знаме

31. Избирателите, гласуващи в секциите на плавателни съдове под българско знаме, удостоверяват самоличността си с моряшки паспорт (чл. 92, ал. 5 от ЗИЧЕПРБ).

32. Резултатите от гласуването се предават посредством радиовръзка на параходствата, а чрез тях на РИК по местопребиваването на плавателния съд преди отплаването му.

Резултатите от гласуването, предавани чрез радиограма, трябва да съдържат всички числови данни по протокола на СИК (приложения № 50 и № 51 от изборните книжа).

Получените резултати от гласуването се прибавят към резултатите за съответния район, в който е образувана секцията.

При компютърната обработка на резултатите от гласуването РИК включва в базата данни и секционните протоколи, получени чрез радиограми от плавателните съдове.

33. Изборните книжа и материали от гласуването на плавателните съдове под българско знаме се изпращат на ЦИКЕП и се съхраняват до следващите избори.

V. ДЕЙСТВИЯ НА СИК СЛЕД ПРИКЛЮЧВАНЕ НА ГЛАСУВАНЕТО. ПОПЪЛВАНЕ НА СЕКЦИОННИЯ ПРОТОКОЛ

A. ПОДГОТОВКА ЗА ПРЕБРОЯВАНЕ НА БЮЛЕТИНИТЕ

1. В 19,00 ч. председателят на СИК обявява гласуването за приключило. Ако гласуването е продължило след 19,00 ч., то се обявява за приключило след като гласува последният от

избирателите, намирали се пред изборното помещение в 19,00 ч. и предали документите си за самоличност на председателя и секретаря на СИК (чл. 99, ал. 1 от ЗИЧЕПРБ).

2. При отваряне на избирателните кутии и при установяване на резултатите от гласуването в изборното помещение могат да присъстват: кандидати, застъпници, представители на партии, коалиции от партии, инициативни комитети (по един на кандидатска листа), наблюдатели и журналисти (чл. 101 от ЗИЧЕПРБ).

3. Секционният протокол лист 1 и лист 2 (приложения № 50 и 51 от изборните книжа) е изработен на трипластова индигирана хартия. Всеки екземпляр е на два листа с обособени страници.

ЗАБЕЛЕЖКИ:

Преди попълване на секционния протокол се попълва ЧЕРНОВА – лист 1 и лист 2, която по форма и съдържание е еднаква с него (чл. 102, ал. 4 от ЗИЧЕПРБ).

Секционният протокол се попълва, след като СИК се увери по категоричен начин, че данните от черновата отговарят на действително установените резултати от гласуването в секцията.

Секционният протокол не трябва да се използва за подложка и да се прегъва, за да не се повредят вторият и третият екземпляр. Той се попълва върху твърда и гладка повърхност с химикалка.

Б. ПОПЪЛВАНЕ НА ДАННИ В ПРОТОКОЛА ПРЕДИ ОТВАРЯНЕ НА ИЗБИРАТЕЛНИТЕ КУТИИ

Попълване на данните в черновата на протокола

Данни за избирателната секция и присъстващите лица

4. Преди отваряне на избирателните кутии в секционния протокол се попълват (чл. 104 от ЗИЧЕПРБ):

а) номерът на избирателната секция. Този номер е отбелязан в протокола за приемане на основния избирателен списък и в протокола за приемане на изборните книжа и материали;

б) наименованието на населеното място, където се намира избирателната секция (град или село);

в) наименованието на кметството, ако населеното място е кметство;

г) наименованието на общината;

д) наименованието на административния район, ако секцията се намира в градовете с районно деление – София, Пловдив и Варна;

е) наименованието на избирателния район и неговият номер;

ж) броят на регистрираните кандидатски листи (ако не е отпечатан);

з) данните за членовете на СИК, за присъстващите лица и в какво качество присъстват;

и) часът на откриване на изборния ден и часът на приключване на гласуването;

к) брой на избирателите според двата списъка (основен – част I и част II, включително вписаните в изборния ден, и допълнителен).

Данни относно бюлетините

5. Неизползваните бюлетини се опаковат в един плик със съответен надпис и се отстраняват от мястото за броене (чл. 99, ал. 2 от ЗИЧЕПРБ).

6. Недействителните бюлетини по чл. 95, ал. 11 от ЗИЧЕПРБ се преброяват, опаковат се отделно заедно с пликите и се надписват с надпис “Бюлетини по чл. 95, ал. 11 от ЗИЧЕПРБ” и се описват на реда в протокола лист 1 “Брой недействителни бюлетини по чл. 95, ал. 11 от ЗИЧЕПРБ”.

Данни от избирателните списъци

7. В точка 1 от протокола се вписва броят на избирателите в основния избирателен списък, който включва общия брой на избирателите в основния списък - част I и част II, при предаването им на СИК плюс броя на дописаните в изборния ден избиратели в тях под черта (допълнителната страница), както и броя на избирателите, вписани в допълнителния избирателен списък (т. 1 = т. 2 + т. 3 + т. 4).

8. В точка 2 от протокола се вписва броят на избирателите в основния избирателен списък – част I и част II.

9. В точка 3 от протокола се вписва броят на избирателите, вписани от СИК в допълнителната страница (под чертата) на основния избирателен списък в изборния ден (т. 3 = т. 8 + т. 9 + т. 10 + т. 11 + т. 12).

10. В точка 4 от протокола се вписва броят на избирателите, вписани в допълнителния избирателен списък (т. 4 = т. 5 + т. 6 + т. 7).

11. В точка 5 от протокола се вписва броят на удостоверенията за гласуване на друго място.

12. В точка 6 от протокола се вписва броят на декларациите на ученици и студенти по чл. 39, ал. 10 от ЗИЧЕПРБ.

13. В точка 7 от протокола се вписва броят на декларациите на избиратели с физически или зрителни увреждания по чл. 96, ал. 3 от ЗИЧЕПРБ.

14. В точка 8 от протокола се вписва броят на декларациите по чл. 31, ал. 6 от ЗИЧЕПРБ.

15. В точка 9 от протокола се вписва броят на декларациите по чл. 38 от ЗИЧЕПРБ.

16. В точка 10 от протокола се вписва броят на декларациите по чл. 46, ал. 9 от ЗИЧЕПРБ - **тази точка се попълва само от СИК в дипломатическите и консулските представителства.**

17. В точка 11 от протокола се вписва броят на декларациите по чл. 46, ал. 13 от ЗИЧЕПРБ - **тази точка се попълва само от СИК в дипломатическите и консулски представителства.**

18. В точка 12 от протокола са попълва броят на декларациите на служебно заетите в изборния ден по чл. 91 от ЗИЧЕПРБ.

19. В точка 13 от протокола се попълва броят на гласувалите избиратели според положените подписи в избирателните списъци (основен – част I и част II, и допълнителен).

ЗАБЕЛЕЖКА: Данните се попълват в черновата, след като се установи изпълнение на контролите.

КОНТРОЛА 1: Числото по т. 1 трябва да е равно на сумата от числата по т. 2, 3 и 4.

КОНТРОЛА 2: Числото по т. 3 трябва да е по-голямо или равно на сумата от числата по т. 8, 9, 10, 11 и 12.

КОНТРОЛА 3: Числото по т. 1 трябва да е по-голямо или равно на числото по т. 13.

КОНТРОЛА 4: Числото по т. 4 трябва да е равно на сумата от числата по т. 5, 6 и 7.

20. Всяко следващо действие може да бъде предприето само след удовлетворяване на контролите.

След попълване на посочените данни в черновата на протокола от масата се отстраняват избирателните списъци.

Действителни и недействителни гласове

Общи правила

21. При установяване на резултатите от гласуването:

а) един плик е равен на един глас;

б) гласът може да бъде действителен или недействителен, в зависимост от съдържанието на плика;

в) броят на гласувалите избиратели е равен на броя на намерените в избирателната кутия пликосе (чл. 105, ал. 4 от ЗИЧЕПРБ).

Действителни гласове (чл. 105, ал. 2 и 3 от ЗИЧЕПРБ)

22. Гласът е действителен когато е изпълнено едно от следните шест условия:

а) пликът съдържа една бюлетина по образец с едно предпочитание (т. 19 от протокола лист 1);

б) пликът съдържа повече от една бюлетина по образец за една и съща листа и с едно и също предпочитание (т. 19 от протокола лист 1), като в този случай се брой само една бюлетина за един глас (чл. 105, ал. 5 от ЗИЧЕПРБ);

в) пликът съдържа повече от една бюлетина по образец за една и съща листа, но с различни предпочитания, или с повече от едно предпочитание (т. 20 от протокола лист 1) – брой се само една от бюлетините за един глас само за листата (чл. 105, ал. 6 от ЗИЧЕПРБ);

г) пликът съдържа една бюлетина по образец, но с повече от едно предпочитание (т. 20 от протокола лист 1) – брой се само за листата;

д) пликът съдържа една бюлетина по образец без предпочитание (т. 21 от протокола лист 1) – брой се само за листата (чл. 105, ал. 6 от ЗИЧЕПРБ);

е) пликът съдържа повече от една бюлетина по образец за една и съща листа без предпочитание (т. 21 от протокола лист 1) – брой се само една бюлетина за един глас, само за листата (чл. 105, ал. 6).

23. Гласът е действителен и когато (чл. 105, ал. 3 от ЗИЧЕПРБ):

а) в бюлетината има отклонения, дължащи се на дефекти и грешки при производството;

б) върху бюлетината има механични увреждания и зацапвания.

Недействителни гласове (чл. 105, ал. 1 т. 2 и ал. 7 от ЗИЧЕПРБ)

24. Гласът е недействителен, когато е налице едно от следните обстоятелства:

а) празен плик или плик съдържащ една или повече бюлетини, които не са по образец; брой се за един недействителен глас (т. 15 от протокола лист 1) – чл. 105, ал. 7 от ЗИЧЕПРБ;

б) плик, съдържащ една или повече бюлетини с вписани върху тях специални символи като букви и числа, позволяващи да се разкрие самоличността на избирателя; тези пликове се броят за един недействителен глас и се попълват в т. 16 от протокола, лист 1 – чл. 105, ал. 1, т. 2 от ЗИЧЕПРБ;

в) в плика има поставени други предмети освен бюлетината, позволяващи да се разкрие самоличността на

гласоподавателя, брой се за един недействителен глас и се попълва в т. 16 от протокола лист I – чл. 105, ал. 2, т. 2 от ЗИЧЕПРБ;

г) плик, съдържащ повече от една бюлетина по образец, но за различни листи (т. 17 от протокола лист 1), брой се за един недействителен глас (чл. 105, ал. 7 от ЗИЧЕПРБ).

ЗАБЕЛЕЖКА: Когато по съдържанието на даден плик възникне спор относно действителността на подадения с него глас, СИК се произнася с решение дали гласът е действителен или недействителен, което се вписва в протокола. Този протокол се прилага към протокола на СИК (Приложение № 50 от изборните книжа). На гърба на тази бюлетина се отбелязва номерът на решението на СИК (чл. 106, ал. 7 от ЗИЧЕПРБ).

В. ОТВАРЯНЕ НА ИЗБИРАТЕЛНИТЕ КУТИИ

25. След попълване на данните в протокола до т. 13 включително се пристъпва към отваряне на избирателната кутия (чл. 106, ал. 1 от ЗИЧЕПРБ).

Преди отваряне на избирателната кутия от масата се отстраняват всички вещи, с изключение на черновите на протокола (чл. 106, ал. 1 от ЗИЧЕПРБ).

26. Един член, определен с решение на комисията, има достъп до пликовете с бюлетините под наблюдението и контрола на останалите членове (чл. 106, ал. 2 от ЗИЧЕПРБ).

При необходимост СИК може да вземе решение за определяне и на друг член, който да има достъп до бюлетините.

27. Избирателната кутия се отваря от определен за това член на СИК.

Когато избирателните кутии са повече от една, те се отварят последователно една след друга, като следващата кутия се отваря едва след изчерпване на съдържанието на предишната, без да се изважда съдържанието на пликовете.

Преброяване на пликовете.

28. Избирателната кутия се отваря и пликовете се изваждат един по един, поставят се с лицевата страна надолу и се броят. Полученото число се попълва в т. 14 от протокола лист I.

КОНТРОЛА 5: Числото по т. 14 трябва да е равно на числото по т. 13 от протокола лист 1.

29. След преброяване на пликовете те се отварят един по един (последователно) и съдържанието им се изважда (чл. 105, ал. 5 от ЗИЧЕПРБ).

ВНИМАНИЕ! Процесът на установяване на съдържанието на пликите и изваждане на бюлетините не може да бъде повторен. Той е от основно значение за определяне дали гласът е действителен или недействителен и дали ще се брои само за листата или и за установяване броя на предпочитанията (преференциите).

30. Намерените в избирателната кутия бюлетини без плик не се отчитат (броят), върху тях се изписва надпис “без плик”, отделят се настрана и се опаковат отделно (чл. 105, ал. 8 от ЗИЧЕПРБ).

ПРЕБРОЯВАНЕ НА КУПЧИНКИТЕ

31. Пликите и бюлетините се подреждат на купчинки според съдържанието им както следва (чл. 106, ал. 6 от ЗИЧЕПРБ):

А. КУПЧИНКИ С НЕДЕЙСТВИТЕЛНИ ГЛАСОВЕ

а) купчинка с пликите, които не съдържат бюлетини по образец, в това число и празни пликите. Числото получено при преброяването на тези пликите се попълва в т.15 от протокола на СИК лист 1 (Приложение № 50 от изборните книжа) (чл. 106, ал. 6, т. 1 от ЗИЧЕПРБ);

б) купчинка с пликите, които съдържат бюлетини с вписани върху тях специални символи като букви и числа, както и пликите съдържащи освен бюлетината и други предмети, позволяващи да се разкрие самоличността на избирателя. Числото, получено при преброяването на тези пликите, се попълва в т. 16 от протокола на СИК лист 1 (Приложение № 50 от изборните книжа) (чл. 106, ал. 6, т. 2 от ЗИЧЕПРБ);

в) купчинка с пликите, които съдържат бюлетини по установен образец, но за различни кандидатски листи. Тези бюлетини се унищожават с надпис “унищожена” по диагонал през лицевата страна и се връщат обратно в плика. Числото, получено при преброяване на тези пликите, се попълва в т.17 от протокола на СИК – лист 1 (Приложение № 50 от изборните книжа) (чл. 106, ал. 6, т. 3 от ЗИЧЕПРБ).

Числото, получено при сумиране (събиране) на числата по т. 15, 16 и 17, се попълва в т. 18 от протокола на СИК лист 1 и отразява общия брой на недействителните гласове. Това е КОНТРОЛА № 7.

Б. КУПЧИНКИ С ДЕЙСТВИТЕЛНИ ГЛАСОВЕ

а) купчинка от бюлетини, извадени от пликите, съдържащи:
- една бюлетина по образец, с едно предпочитание;

- две или повече бюлетини по образец за една и съща листа с едно и също предпочитание. Когато в плика има повече от една бюлетина, на купчинката се поставя само една, а останалите се анулират с надпис “анулирана” и се връщат обратно в плика. Числото, получено при преброяването на бюлетините от тази купчинка, се вписва в т. 19 от протокола на СИК лист 1 (Приложение № 50 от изборните книжа) (чл. 106, ал. 6, т. 4 от ЗИЧЕПРБ);

б) купчинка с бюлетини, извадени от пликове, съдържащи:

- повече от една бюлетина по образец за една и съща кандидатска листа, но с различни предпочитания, в това число и с повече от едно предпочитание. На купчинката се разпределя само една бюлетина върху лицевата страна, на която по диагонал се надписва “само за листата”. Останалите бюлетини се анулират с надпис “анулирана” и се връщат обратно в плика.

- една бюлетина по образец, но с отбелязано повече от едно предпочитание, като по същия начин се надписва “само за листата”.

Числото, получено при преброяване на бюлетините от тази купчинка, се вписва в т. 20 от протокола на СИК лист 1 (Приложение № 50 от изборните книжа).

в) купчинка с бюлетини, извадени от пликове, съдържащи:

- една бюлетина по образец без предпочитание;

- две или повече бюлетини по образец за една и съща листа без отбелязано предпочитание. Когато в плика има повече от една бюлетина, на купчинката се разпределя само една, а останалите се анулират с надпис “анулирана” и се връщат обратно в плика. Числото, получено при преброяване на бюлетините от тази купчинка, се вписва в т. 21 от протокола на СИК лист 1 (Приложение № 50 от изборните книжа).

Числото, получено при сумиране от числата по т. 19, 20 и 21, се вписва в т. 22 от протокола лист 1 на СИК (Приложение № 50 от изборните книжа);

г) пликите, останали след изваждане на бюлетините от купчинки “а”, “б” и “в”, се поставят на обща купчинка. Числото, получено при преброяването им, трябва да е равно на сумата от числата по т. 19, 20 и 21 и да е равно на числото по т. 22 (чл. 106, ал. 6, т. 5 ЗИЧЕПРБ).

КОНТРОЛА 8: Числото по т. 22 трябва да бъде равно на сумата от числата по т. 19, 20 и 21.

ЗАБЕЛЕЖКА: Когато действителността на някой глас е оспорена, комисията взема решение и случаят се описва в протокола на СИК лист 1 (на отделен лист, който става неразделна част от протокола) (чл. 106, ал. 7 от ЗИЧЕПРБ). Върху оспорената бюлетина

се отбелязва решението на СИК (“действителна” или “недействителна” по решение на СИК).

32. След попълване на т. 19, 20, 21 и 22 от протокола – лист 1, действителните бюлетини се разпределят на купчинки по кандидатски листи на партии, коалиции от партии и независими кандидати.

33. Всяка купчинка с бюлетини за партия, коалиция от партии или независим кандидат се преброява поотделно и полученото число се попълва в т. 23 от протокола на СИК лист 1 на реда на съответната партия, коалиция или независим кандидат. (Приложение № 50 от изборните книжа).

КОНТРОЛА 9: Числото по т. 22 от протокола на СИК лист 1 трябва да е равно на сумата от гласовете за отделните кандидатски листи по т. 23 от протокола на СИК лист 1.

ПРЕБРОЯВАНЕ НА ПРЕДПОЧИТАНИЯТА (ПРЕФЕРЕНЦИИТЕ)

34. След попълване на протокола на СИК лист 1 (Приложение № 50 от изборните книжа) се пристъпва към преброяване на предпочитанията (преференциите), подадени за всеки един кандидат от всяка отделна листа последователно по реда на номера на бюлетината и попълване на протокола на СИК лист 2 (Приложение № 51 от изборните книжа).

35. Само бюлетините по точка 19 от протокола участват (се броят) в установяването на предпочитанията за отделните кандидати в отделните кандидатски листи.

36. За преброяване на предпочитанията бюлетините за една листа се разпределят на купчинки, както следва:

- купчинка за всеки един кандидат поотделно по поредността на отпечатването им в листата;

- купчинка с бюлетини, върху които няма отразени предпочитания (преференции) или които се броят само за листата.

По този начин се създават толкова купчинки, за колкото от кандидатите в листата има подадени предпочитания (преференции) плюс купчинката с бюлетините, които се броят само за листата. Тези купчинки могат да бъдат до осемнадесет на брой.

Купчинките се преброяват последователно за всеки един кандидат поотделно и полученото число се нанася срещу името на съответния кандидат в протокола на СИК лист 2 (черновата) (Приложение № 51 от изборните книжа).

ВПИСВАНЕ НА ДАНИТЕ В СЕКЦИОННИЯ ПРОТОКОЛ

37. Когато контролите са изпълнени, числовите данни от черновата на секционния протокол се вписват (преписват) в трипластовия секционен протокол, БЕЗ ДА СЕ РАЗДЕЛЯТ ТРИТЕ ПЛАСТА.

38. Когато контролите не са изпълнени, СИК брой отново отделните купчинки от бюлетини, подадени за отделните кандидатски листи.

Секционната избирателна комисия проверява отново дали числото в т. 22 от черновата на секционния протокол е равно на сумата от действителните гласове по т. 23 от протокола на СИК лист 1 (Приложение № 50 от изборните книжа).

39. След попълване на числовите данни в секционния протокол се вписват данните относно:

а) спорове за действителността на бюлетините (гласовете), взетите по тях решения от СИК и бележки и възражения на членове на комисията по взетите решения, ако има такива. При липса на данни за посочените обстоятелства в протокола се отбелязва “Няма”;

б) данни за постъпили жалби и възражения през изборния ден и при установяване на резултатите от гласуването в СИК, ако има такива. Посочва се от кого и в какво качество е подадена жалбата или заявлението и взето ли е решение от СИК. Жалбите и възраженията и взетите по тях решения, както и особените мнения, ако има такива, се прилагат към протокола и са неразделна част от него. При липса на жалби и възражения в протокола се отбелязва “Няма”;

в) кратко описание за обстановката, при която са произведени изборите в секцията – прекъсване на изборния процес, включване на следваща избирателна кутия, съдействие от органите на МВР и др.;

г) трите имена на членовете на СИК, подписали секционния протокол с особено мнение, ако има такива. Мотивите се излагат в писмена форма на отделен лист и се прилагат като неразделна част от протокола;

д) брой на поправките, извършени в секционния протокол, и заверени на съответните места с подписите на всички членове на СИК, като отстрани се пише “Поправка”;

е) данни за дата и час на полагане на подписите от членовете на СИК.

Протоколът на СИК се подписва от председателя, заместник-председателя, секретаря и членовете на СИК.

**ВНИМАНИЕ! Протоколът се представя в РИК
НЕРАЗПЛАСТЕН!**

40. След подписване на секционния протокол председателят на СИК обявява резултатите от гласуването в секцията.

41. След обявяване на резултатите от гласуването в секцията председателят на СИК поставя на видно място пред секцията извлечение от протокола (Приложение № 52 и 53 от изборните книжа).

42. Секционната изборителна комисия попълва извлечения от протокола (Приложение № 51 и 53) по искане на представителите на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети, кандидатите, наблюдателите и застъпниците (чл. 103, ал. 7 от ЗИЧЕПРБ).

43. След обработката на секционния протокол в РИК председателят на СИК залепва до извлечението на секционния протокол и екземпляр от компютърната разписка от обработения в изчислителния пункт на РИК секционен протокол.

Нормативна уредба: чл. 99-108 от ЗИЧЕПРБ.

VI. ТРАНСПОРТИРАНЕ НА ИЗБОРНИТЕ КНИЖА И МАТЕРИАЛИ СЛЕД ОБЯВЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ГЛАСУВАНЕТО В СЕКЦИЯТА

1. След обявяване на резултатите от гласуването в секцията изборните книжа и материали се поставят, както следва:

а) в плик с надпис “За РИК” – **НЕРАЗПЛАСТЕН СЕКЦИОНЕН ПРОТОКОЛ**”;

б) в пакети с надпис: “За общината – изборителен списък” – изборителния списък

в) в пакет с надпис: “За общината – бюлетини” - бюлетините, с които е извършено гласуването (всяка купчинка, опакована и надписана поотделно), общо опаковани в опаковъчна хартия.

Неизползваните бюлетини и другите материали от изборите се предават също опаковани в съответната община. Пакетите се поставят в торбата (капронов чувал).

2. Всички пакети и пликът, съдържащ неразпластения секционен протокол (запечатан), се подписват от председателя и секретаря на СИК.

3. Книжата и материалите се транспортират от секцията (изборното помещение) до общината и РИК.

Забранява се на членовете на СИК да пренасят бюлетините, изборните книжа, протоколите и други материали по домовете си или на други места.

Транспортното средство се осигурява от кмета на общината, а за градовете с районно деление (София, Пловдив и Варна) от кмета

на района. Няколко съседни СИК могат да бъдат обслужени от едно транспортно средство.

4. Шофьорът на транспортното средство трябва да бъде снабден с писмо, подписано от кмета на общината или населеното място или от друго упълномощено от кмета длъжностно лице, отговорно за организационно-техническата подготовка на изборите. В писмото се отбелязват трите имена и ЕГН на шофьора, регистрационният номер на транспортното средство и целта на пътуването.

5. Председателят или заместник-председателят, секретарят и най-малко още един член на СИК (от различни партии и коалиции) предават торбата (капроновия чувал) с изборните книжа и материали в общината. В градовете с районно деление (София, Пловдив и Варна) торбите с изборните книжа и материали се предават в съответните районни администрации и се пазят от тях.

6. Предадените в общината изборни книжа и материали се пазят от нея, запечатани и заключени до следващите избори за членове на Европейския парламент от Република България.

VII. ПРИЕМАНЕ И ОБРАБОТКА НА СЕКЦИОННИЯ ПРОТОКОЛ ОТ РИК

1. Председателят или заместник-председателят, секретарят и най-малко един член на СИК (от различни партии и коалиции) предават плика със секционния протокол – лист 1 и лист 2, на РИК.

2. Районната избирателна комисия приема представителите на СИК и проверява секционния протокол – лист 1 и лист 2.

3. Когато РИК установи очевидни фактически грешки в секционния протокол – лист 1 и лист 2, тя ги връща на СИК за отстраняването им.

4. Секционният протокол – лист 1 и лист 2, се предава на РИК НЕРАЗПЛАСТЕН от председателя или заместник-председател, секретаря и най-малко един член на СИК. Те проследяват точността на въвеждане данните от протокола – лист 1 и лист 2, в изчислителния пункт (ИП) на РИК.

5. При приемане на секционния протокол – лист 1 и лист 2, РИК издава една обща разписка, която съдържа числовите данни от протокола – лист 1 и лист 2. Разписката се подписва от членовете на РИК, присъстващите членове на СИК и отговорника на ИП.

6. Членовете на СИК, предали секционния протокол – лист 1 и лист 2, на РИК, поставят разписката до извлечението от секционния протокол – лист 1 и лист 2, пред секцията.

7. Останалите действия по приемането и обработката на секционния протокол – лист 1 и лист 2, на РИК се извършват съгласно Методическите указания на ЦИКЕП за РИК.

Нормативна уредба: чл. 109 – 110 от ЗИЧЕПРБ.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Светла Димитрова

СЕКРЕТАР:

Мустафа Карадайъ